

Inserati se sprejemajo in velja
tristopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se
sena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravišstvo
(administracija) in ekspedicija na
Dunajski cesti št. 15 v Medija-
tovi hiši, II. nadstropji.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je v Medijatovi hiši,
št. 15.

Izhaja po trikrat na teden in
sicer v torek, četrtek in soboto.

Naprej, zastava Slave!

Volitev državnega poslanca na Dolenjskem je končana, izvršila se je prav tako, kakor smo pričakovali; **naš kandidat princ Ernest Windischgrätz je voljen enoglasno, to je od vseh volilcev**, kolikor jih je prišlo k volitvi.

In — kar je najvažnejše, najpomembnejše, najbujši vdarec našim nemčurjem in ustauhom na Dunaji: tudi nemški Kočevarji so ta pot volili s svojimi slovenskimi rojaki, volili so našega narodnega kandidata, priporočenega jim po glavnem narodnem volilnem odboru v Ljubljani. Kaj tacega še zgodovina volitev na Kranjskem nima nikjer zapisanega, toraj je vsakako vredno, da to zdaj zapišemo v knjigo naše politične zgodovine s prav debelimi črkami.

Pa naj zdaj brž povemo natančneji izid volitev.

V Trebno je bilo prišlo 40 volilcev, v Radeče 50, v Kočevje pa 23 in ti vsi so volili kneza Windischgrätza, ki je toraj dobil 113 glasov. Njegov prednik grof Barbo je bil voljen le s 97 glasovi; toraj je že tu napredek za celih 16 glasov; to število bi bilo pa gotovo še večje, ako bi bili vsi kočevski volilci doma. Vsak vé, da je pa ravno zdaj najugodnejši čas za kupčijo, s kakoršno se pečajo Kočevarji, zato marsikteri volilni mož kočevski ni mogel priti k volitvi.

„Nikar se tako bahati s to volitvijo“ — bo morda rekel kak nasprotnik naš — „saj nemškutarji niso postavili nobenega kandidata, toraj ni mogel nobeden drug voljen biti.“

Le počasi, prijatelj, ki utegneš tako ugovarjati. Res ljubljanski kazinoti in njihovi pri-

jatelji po drugih krajih, katerih je tudi po Kočevskem morda še kaj, niso našemu kandidatu nobenega nasprot postavili; ali zakaj ga niso? Zato, ker so že naprej vedeli, da ne predro z njim, akoravno so se še zanašali na kakih 40 mož kočevskih. Ta propad nemčurske reči na Kranjskem je tem pomenljivejši, ker je še le pred šestimi letmi bil ravno v tem okraji voljen nemčurski general Dežman z veliko večino. Pač je bilo takrat še drugo vreme, vendar nemčurji pri nas niso propadli toliko po prevratu vremena, kolikor po svoji lastni krivdi, ker namreč niso držali svojim volilcem danih besedi in obljub in ker je med tem ves tisti ustauški švindelj na kant prišel sam po sebi. „Das gebrannte Kind fürchtet das Feuer“ — opečen otrok se boji ognja — pravi pregovor, in volilci, ki so se enkrat spekli s svojim izvoljencem, mu ne bodo šli vnovič na limance.

To je vzrok sijajne zmage kandidata narodne stranke 3. t. m. na Dolenjskem v okraji dozdej najnevarnejšem. Se ve, da k temu je pripomoglo še marsikaj drugega, v prvi vrsti disciplina, poslušnost volilcev, ki so deloma zatajivši svoje osebne želje, osebno prijateljstvo in naklonjenost temu ali onemu veljavnemu možu, katerega bi bili radi posadili na poslanski stol; v drugi vrsti pa gre vsa hvala onim narodnim možem, katere je zaupanje večjega ali manjšega števila volilcev spodbujalo ali klicalo na grofa Barbota mesto, ki so pa — spoznavši občni blagor domovine, velikodušno zatajili samega sebe in pustili kandidatu centralnega volilnega odbora prosto polje.

In to oboje je veselo znamenje napredovanja naše pravične reči, znamenje boljše pri-

hodnosti. Pravemu vojaku potrebna lastnost je ne le junaštvo, ampak tudi stroga disciplina.

Kaj smo mi, kaj je slovenska stranka pridobila po novem poslancu knezu Windischgrätzu, to je kolikor toliko že znano po njegovem očitno razglašenem programu. Oa bo našim poslancem krepka podpora, izdaten zagovornik svojih volilcev, njegova beseda bo kaj veljala, od vpliva njegovega v višjih krogih imamo za deželo našo veliko pričakovati.

Že danes, dva dni po volitvi, smemo vrle dolenjske može zagotoviti, da svojega zaupanja niso dali nevrednemu, da se volitve ne bodo kesali.

Toraj je volitev 3. januarja t. l. vsakako slavna za Dolenjce, za deželo in za narodno reč, in zato:

Naprej, zastava Slave!

Zemljišna vcenitev in pa „Tagblatt“.

Ljubljanski „Tagblatt“ si domišljuje, da je zagledal pezdor v očesu naših državnih poslancev, in že kake tri ali štirikrat je napadel naše poslance, posebno pa dr. Poklukarja zaradi postave o vcenitvi zemljišč, ter jim očital, da delajo zoper korist naše dežele, da so interese dežele izdali Poljakom itd. Z vso svojo pisavo pa „Tagblatt“ kaže, da o tej zadevi niti pravega pojma nema, sicer bi moral naše poslance hvaliti, ne pa grajati; „Tagblatt“ je slišal nekaj zvoniti v dunajskih listih, zdaj pa še on za njimi kar tje v en dan klepeta in zabavlja, čeravno mu stvar niti jasna ni. Mi smo momentanno bivanje naših poslancev v Ljubljani porabili, da se o tej stvari informiramo, in gosp. dr. Poklukar, ki je ud davkov-

Kako sem se jaz likal.

Črtice za poduk in kratek čas.

XLVIII.

Dolenjska stran nama še ni bila znana, čeravno sem jaz že enkrat, ko sem imel v šolo iti, z očetom romal do Novega mesta, da bi tam s pomočjo gosp. prošta Arkota, bivšega župnika pri nas, dobila stanje zame, pa nisva nič opravila; takrat sva hodila tako naglo, da nisem videl skoro nobenega kraja ob cesti, vedel sem le za Višnjo goro, kjer sva na nekem hlevu v mrvi prenočila. Moj tovariš pa je bil na to stran prišel k večjemu do šrangena dolenjski cesti, memo ktere smo hodili na botanični vrt tisto dišče zelišče duhat in trgat.

Ta moj tovariš je imel popotnico že seboj, moje premoženje pa je znašalo le par šestic, zato jo kmalu vkreneva v farovž ob cesti in jaz poskusim svojo srečo s starim spričevalom. Šlo je, dobil sem še celó šestico več ko moj tovariš. Hodila sva naglo, preneglo celó, prvi dan do Trebnjega, kjer sva prenočila v senu na hlevu, a drugi dan sva imela vse ožuljene in pretegnene noge, da sva pri vsakem koraku

stokala. Toraj sva sezula čevlje in mahala bosa naprej po prašni in vroči cesti, lepred kakim farovžem sva jih zopet obula, kar je bilo pa hudo težko.

Prišla sva do Novega mesta ter oglasila se pri gosp. proštu, ki je bil meni domá dal listič za birmo. Tega nisem hotel goljufati s starim spričevalom, ampak sem mu pokazal ono s pete šole ter podvizal se, mu razložiti svojo „dvojko“ in sporočiti pozdrav od šmarogorskega gospoda. Gospod prošt je majal z glavo ter mrmral: „ej, ej, škoda! Tako bistro glave je bil fant, zdaj ima pa dvojke.“ Potem je prašal, kam gre najina pot, pa segel v žep in stisnil meni v roko dva goldinarja, mojemu tovarišu pa nekaj šestic. Ta očitna protekcija je tovarša žalila, nikakor se mu ni zdelo pravično to, da jaz s slabšim spričevalom dobim več ko on z dobrim.

Od novega mesta sva jo vkrenila ob Krki preko Šmarjete, Mokronoga in Šentjanža na Radeče. Tu nekje sem pa jaz s svojim starim spričevalom nalezel pri gosp. kaplanu. Ko ga namreč prebere, zapazi packo na letni številki, mi dá spričevalo nazaj ter vzame v roko, o

groza! — — naše šolsko letno poročilo. Bes te plentaj, zdaj pa le v tek! Predno on odpre to poročilo, sem jaz že zunaj na stopnicah, tudi čez prag že in zunaj se spustim v tek, kar noge dajo. Še le daleč zunaj vasi, ko vidim, da nihče ne teče za mano, postojim in čakam tovarša, ki kmalu za mano prisopiha.

„Ali te je?“ — ga vprašam in švigam s palico po zraku.

„Kaj me bo? Na, poglej!“

S tem odpre roko, pokaže 5 šestic, ter pravi:

„Ti si prav butelj, ti! Gospod je le pobrskal med knjigami na mizi, pa se je strašno čudil, ko si jo ti tako naglo popihal. Jaz sem mu rekel, da si preboječ, zato je dal meni te šestice in rekel, da je to za oba skup.“

„Ali veš, kaj je slaba vest?“ — rečem jaz na to; — „zdaj imava že toliko popotnine, da na Kranjskem ne greva nikamor več po njo, — jaz že ne, pa pojdi ti za oba, če hočeš. Kaj bi bilo, če bi kak gospod imel šolsko letno poročilo in bi pogledal vá-nj, pa bi našel mene med „dvojčarji“ pete šole!“

Tega sem se jaz tudi res natančno držal,

skega odseka, je našemu vredniku stanje te zadeve prijazno razložiti blagovolil. Stvar je tedaj taka: Iz početka se je vcenitev mirno in pravilno vršila. Reč je pa nekterim prepočasno spod rok šla, in prejšnji državni zbor je 6. aprila 1879 sklenil novo postavo, vsled ktere so se odpravile v prvi postavi ustanovljene po večini avtonomne reklamacije. Delalo se je na nos na vrat, pritožbe tudi niso nič več veljale, zato je vcenitev pač veliko hitreje naprej šla. Zoper to novo postavo vzdignila se je velika opozicija, ker se je bati po pravici, da prehitro merjenje in cenjenje brez nepristranske rešitve reklamacijne bode ostalo brez krivice. To je tedaj tista postava, ki jo dunajski listi tako hvalijo in zavolj ktere očitajo našim izdajstvo, ako je ne sprejmo in potrdijo. Sedajna vlada predlaga nekatere spremembe na tej postavi, pa davkovski odsek, kteremu je ta stvar izročena, tudi tega vladnega načrta neče sprejeti, ker bi bil vzvezi s prejšnjo za kmetijstvo škodljiv. Ustavoverni listi očitajo desničarjem, da hočejo zemljišno vcenitev Poljakom na ljubo zavleči, ker se Poljaki branijo več davka plačati, kakor do zdaj; to obrekovanje je pobral tudi „Tagblatt“. Mogoče je, da se Poljaki res branijo nove vcenitve, in da bi jo morda radi zavlekli; toda Slovenci in Čehi niso za to, da bi se stvar zavlekla, ter so kar prej mogoče, za pravično vcenitev.

Prav veliko sicer naša dežela po novi cenitvi ne bo pridobila, ker se nam že tako vsako leto 64.000 gld. davka odpiše zaradi preobloženja; naši poslanci pa so za tak sklep nove vcenitve, ki ne pokvari vsega prejšnjega dobrega dela. Naši poslanci nečejo stvari zavleči, pa tudi ne na škodo kmeta prenatlagiti, ampak oni hočejo postavo, od prejšnje večine sklenjeno in liberalcem tako na srce prirashčeno, spremeniti tako, da bo poljedelcem bolj pravična. Naši nečejo, kakor vladni načrt pravi, da bi se reklo: kmetje plačajo toliko in toliko davka, in če je kje povodenj ali suša, morajo pa drugi kmetje za tiste plačati, ker število milijonov, ki jih poljedelstvo plačuje, mora vedno enako ostati. Tako hoče vladni načrt. Naši poslanci pa s tem niso zadovoljni, ker to je toliko, kakor da bi kmetje drug za drugega morali dobri stati, da bo davkarija svojo svoto neskrčeno dobila; če bi prišla čez polovico Avstrije taka povodenj,

kakor ono leto na Češkem, potem bi morali kmetje po drugih deželah dvakrat toliko gruntne davka plačati, kakor navadno; to se pravi državno blagajnico na kmete asekurirati. Naši poslanci pa predlagajo, naj se davek na stanovne odstotke preračuni. Posestvo se ceni, vzemimo, vredno je 10000 gld. čistega dohodka, pa nese le 400 gld.; zdaj se določi, koliko davka pride na vsakih 100 gld., recimo, da naredo 10 od sto, potem bo plačal 40 gld. davka na leto, in sicer brez ozira na letino po drugih krajih; če je drugodi še tako slabo, mojega davka to ne zadeva, jaz ne plačam več kot 40 gld. Odsek predlaga, naj se ti odstotki postavijo za 15 let, tako da se kmetov davek skozi 15 let ne bo spremenil. Ali nima tu naši prav, in ali so njih predlogi slabi? Gotovo mora vsak priznati, da je predlog desnice v davkovskem odseku dober. Po vladnem načrtu pa se kmetom lahko vsako leto davek zviša; reče se kar: letos plačajo gruntni posestniki 50 namesto 45 milijonov davka, pa se razdeli in pobere. Po načrtu naših poslancev pa ima kmet vsaj skozi 15 let vedno enak cesarski gruntni davek plačevati, in če je prav precéj, to kmeta ne zdraži toliko, ko vedno spreminjanje in povišanje, tako da nazadnje sam ne vé, koliko davka ima plačati. Pa idimo dalje. Naši predlagajo, naj se zemljišča pošteno, redno, pravično merijo in tako tudi cenijo. Vsakemu se mora povedati, kako visoko so ga cenili, in če se mu preveč zdi, ima pravico, se pritožiti pri komisiji za reklamacije. Oni, od nemškutarjev hvaljen načrt pa ne dupušča skoraj nobene vspešne pritožbe, ker so v komisiji za pritožbe po večini uradniki namesto svobodnih mož posestnikov, kakoršne naši zahtevajo. Če smejo v naglici ceniti, kakor se jim zdi, in če potem še pritožba nič ne velja, kaka vcenitev je to? Se ve da gre hitro naprej, pa napravi tudi mnogo napak in s temi krivice, zato se naši branijo tiste površne naglice. Chertekov načrt, kterega so se levičarji poprijeli, hoče, da bi se že 1. januarja 1881 davek po novi vcenitvi razdelil; naši pa predlagajo, da naj se računa davek na novi podlagi tudi že od 1. januarja 1881, — dejansko vplačuje pa naj se še le po rešenih reklamacijah, tedaj okoli 1. julija 1882.

Ustavoverci hočejo, da naj bi se s pri-

hodnjim novim letom najprej provizorično (za koliko časa, se še nobenemu ne sanja) davek po novi, zgotovljeni vcenitvi razdelil. Naši pa pravijo: čemu bi se davek dvakrat razdelil? Mar naj se še do konca rožnika 1882 davek po stari cenitvi pobira, tako dolgo, da bodo rešene prej vse pritožbe zoper novo vcenitev, potem naj še le se nova vcenitev vzame za podlago nove razdelitve davka. Tistim pa, ki so v tem poldrugem letu od 1. jan. 1881 do 1. julija 1882 preveč plačali vsled krivične stare cenitve, tem naj se to povrne, naj se jim to pri prihodnjem obroku za dobro šteje, nasproti pa naj tudi tisti posestniki (pred ko ne mnogo posestnikov v Galiciji, Bukovini, Tirolah in niže Avstrije), ktere bi po novi podlagi zadeval višji zemljiški davek, od 1. januarja 1881 začeni premalo vplačano v odločenih odstotkih doplačevali — tako da se dejanska veljava nove vcenitve prične s tistim dnevom, kterega hoče vlada, — vendar pa bi se s tem ognili krivic, ktere po levičarskih zahtevah prete zaradi tega, ko bi se dejansko vplačevanje iztrjevalo na podlagi nereklamiranih — tedaj posebno vsled prenatlenja cenitve 1879 leta — nezanesljivih čistih dohodkov. Ustavoverci tudi o tem pravičnem predlogu nečejo nič shšati. Po predlogu naših poslancev se ima tedaj

- a) zemljiški davk odločiti v gotovem vsaj za 15 let nespremenljivem odstotku,
- b) reklamacije zoper cenitev imajo rešiti po večini iz davkoplačevalcev sestavljene, tedaj avtonomne deželne komisije, in v drugi instanci posebno glede prave razmere vcenitve med deželami ravno tako po svoji večini neodvisna centralna komisija,
- c) vplačevanje zemljiškega davka na novi podlagi začne se še le po rešenih reklamacijah, — da pa krivica na škodo preobloženih dežel ne bo dalje trajala, kakor neobhodno potrebno, ima prihodnja nova podlaga veljavo že s 1. januarjem leta 1881, tako da se bo že za ta čas naprej davkova dolžnost vravnala in to tako,
- d) da se tistim ki bodo za naprej manji zemljiški davek imeli, — za čas od 1. januarja 1881 naprej preveč plačano povrne ali na dobro piše, — onim pa, ktere bo po tem večji davk zadeval, naloži dopla-

na Kranjskem nisem svojega spričevala nikomur več pokazal.

Daljna pot najina je bila: pri Radečah čez Savo, od zidanega mosta po savinjski dolini do Celja, od tod po veliki cesti v Žavec, sv. Peter, Vransko, Motnik, Kamnik in domú. Prijetna je bila ta pot, le moj prijatelj mi je preveč hitel, kakor da bi bila kje zažgala; v drugem obziru pa ni bila nikakor mikavna, zato bodi popis njen sklenjen s tem, da sva prišla zdrava nazaj čez kakih 8 dni in sva prinesla več domu nego sva sabo vzela. Jaz sem prinesel domu tudi sklep, da v družbi že ne grem več po svetu, ker mora človek hoditi po volji družih, ne pa svojih nog, ali pa je po poti prepir. Od te poti drugega nisem nič imel, ko da sem površno videl kraje ob cesti, sklenil pa sem storiti jo še kedaj, pa sam, ne v družbi.

Ko se bližam domú, mi pridejo na misel zopet oče. Bog vé, če so že boljše volje! Če niso, bom pa kar obrnil in šel na Bied k Preširnu. Dobro bi bilo, če bi prej kje dobil mater, da bi mi povedali, kako vreme je domá.

V teh mislih se bližam hiši, kar mi buti z njive na uho znani glas:

„No, glej ga no, kam pa greš? Saj ni

nobenega domá. Oče pri Pipanovih lan riflajo, jaz patukaj repoplevem. Če si lačen, na, tu le je moja malica, potlej bom pa že kaj skubala.

Jaz se ozrem v stran in zagledam na njivi mater na pol v plevni kiklji zavito in kviško sklonjeno, kakor risajo sfinkso.

„Kako pa je z očetom?“ — je moje prvo vprašanje.

„So bili šmarnogorski gospod pri nas in zdaj oče že zopet govore z mano, bodo tudi s tabo, le kar na pod pojdi k njim.“

To je bila velika tolažba meni, zato grem in dobim očeta res pri svojem delu na skednji.

„No, ali si že doma?“ — je prvo vprašanje, ko se med vratmi pokažem — „nisi bil daleč! S takim spričevalom se težko kam pride, je-li?“

Glas ni več tako srp, zaduhel, ampak le nekoliko zbadljiv, zato vkrenem jaz na isto pot z odgovorom:

„Precéj daleč sem bil, po Dolenjskem, Štajarskem in Gorenjskem.“

„Tako? Si pač prav lačen prišel domu?“

„Ej nel! Če hočete iti z mano, greva kar v gostilnico. Bom dal za cel bokal in še klobase in bel kruh bova jedla.“

„Ni mogoče! Tak pa tudi zdaj ne boš hotel domá biti. Midva z materjo sva oba v delu, sam si pa ne boš hotel kuhati domá! Potlej pa če tudi vsi vedó, da si v šoli na kol steknil, ti bodo preveč nagajali.

„Ne bodo ne“ — je moj odgovor — „samo čevlje mi bote nekoliko popravili ali pa si jih bom sam, potlej pa zopet grem z domá.“

Zvečer smo prišli vsi domú, oče so vzeli moje čevlje, mati pa moje perilo v roke, jaz sem jima pravil dogodbu potovanja, a oče so zmiraj vtikali kake sarkastične opombe vmes tako, da bi se bila z materjo kmalu začela kregati. Zjutraj, ko so mati še v temi skuhalo kosilo, smo šli vsak svojo pot, ona dva na delo, jaz pa proti Bledu. Pred hišo so rekli oče:

„Dolgo tako ne boš z doma. Brez dela te ne bo nobeden dolgo trpel pri hiši, na šolsko spričevalo ti pa tudi ne bodo goldinarjev metali. Če kje kako službo dobiš, pa kar ostani, saj tako s šolo ne bo nič več. Za kakega pisarja ali šomaštra boš že, toliko si se že naučil.“

Britke so bile te besede, tako britke, da sem jih premišljeval do Kranja. Da bi bilo zdaj vsega konec, da bi mi bila vrata do vi-

čevanje tega, kar so od 1. januarja 1881 premalo plačali v letnih obrokih, pa ne nad 25°/₁₀₀ njihovega prihodnjega davka, — e) za rešitev reklamacij so že zdaj odločeni obroki po najmanj 3 mesece. —

Temu nasproti pa se drže levičarji gotove svote (kontingent) zemljiškega davka, ktera bi se naložila vsem posestnikom, — držè za reklamacije komisij, ki bi bile po svoji večini od vlade odvisne, tedaj fiskalične — ne pustijo centralni komisiji potem, ko bo zdaj tarife konečno ustanovila, nikakoršne pravice več, — hočejo že s 1. januarjem 1881 vplačevanje zemljiškega davka na nedokončani podlagi, — ne odločijo, koliko časa sme ta provizorij terpeti, ne, kako in kdaj se imajo po njem nastale krivice poravnati in ne, v katerih obrokih se imajo reklamacije rešiti.

S tem je pač že jasno dokazano, da imajo naši poslanci tudi v tej zadevi vedno korist svojih volilcev pred očmi, in da modro postopajo. „Tagblattu“ pa svetujemo, naj se drugokrat prej poduči o tem, kar hoče kritizirati, da ne bo tje v en dan klepetal in obrekoval, kakor kaka jezična babura.

Politični pregled.

Avstrijske dežele.

V Ljubljani 5. januarja.

Nemško-liberalci si mnogo prizadevajo, da bi si pridobili zaveznika, kateri bi jim pomogel zopet do oblasti. Začeli so se zopet Poljakom laskati, ter jih vabiti, naj Čehe zapustè in naj se pridružijo ustavovercem. Za plačilo hočejo Poljakom dati popolno avtonomijo; nemško-liberalci pravijo Poljakom: „Prepuščajte nam Čehe in Slovence, mi pa vam hočemo Rusine izročiti.“ Da so take ponudbe sploh mogoče, tega je krivo vedno omahovanje Poljakov, enkrat potegnejo s Slovani, drugokrat z Nemci, enkrat so federalisti, drugokrat se bližajo centralistom. Nekteri poljski listi še zdaj zoper Čehe pišejo, ko so vendar z njimi v zvezi. Pri takih razmerah imajo Nemci se ve da lahko še upanje, da bodo Poljake k sebi privabili. V tem slučaju pa se bodo Rusini z nami zvezali.

Mladočeski poslanec **Maučera** je svoj mandat za državni zbor odložil. Vzrok nam je še neznan.

Enoglasna volitev v **trebanjsko-kočevskem** okraji bo gotovo dobro uplivala

na naše slovenske razmere. Ker so celó Kočevarji toliko pametni bili, da so volili z našimi, smemo pač veselo vsklikniti: Na Kranjskem ustavoverne stranke ni več! Nerazumno nam je, za koga je ljubljanski „Tagblatt“ pisan in kje so tisti „Nemci“, ktere brani se on poklicanega čuti? Gotovo je, da mi Kočevarjem ne bomo slovenskih šol usiljevali, kakor se usiljujejo nam nemške. In tudi za njih materialno blagostanje bomo po moči skrbeli, med nami in njimi ne bo nobenih predprav, za to Kočevarji lahko vedno z nami glasujejo brez škode za se.

Rudolfova železnica je postala cesarska ali državna. Ker je ta železnica iz različnih vzrokov tako slabo gospodarila, da je morala država vsako leto šest milijonov doplačati za železnične stroške, poslužilo se je ministerstvo kupčijstva tistega paragrafa, ki vladi pravico daje, take železnice v svojo oskrbo vzeti, in tako bo zanjprej vlada prevzela vodstvo in gospodarstvo Rudolfove železnice.

Ta železnica se bo le potem izplačala, ako se iz Ljubljane naprej nadaljuje v Karlovec, v Banjoluko in do Sarajeva. V tem oziru je važen sklep kranjske trgovinske zbornice, da se ima vlada in državni zbor prositi, naj se zida nemudoma dolenjska železnica kot nadaljevanje Rudolfove železnice in sicer do Sarajeva. Gosp. Horak je pritrdilvi temu predlogu še nasvetoval, naj se povabijo trgovinske zbornice na Štajarskem, Koroškem in gorenjem Avstrijskem, da naj se tej prošnji pridružijo, ker leži v interesu vseh teh dežel, da se Rudolfova železnica v Bosno raztegne, ker le na tak način našli bodo izdelki omenjenih dežel svoje stalne kupce, in Rudolfova železnica zna postati aktivna, da ne bode treba za njo toliko plačevati iz krvavih davkovskih grošev.

Vnanje države.

Laški irredentovci so hoteli v Rimu napraviti zopet enkrat demonstracijo zoper Avstrijo, pa vlada jim je to zabranila. Kakor je videti, Lahe neprenehoma hrbet šegače, in bi zopet radi enkrat po grbi dobili.

Na **Francoskem** so dobili nove ministre, same Gambetovce, odločne radikalce. Gambetta je zdaj francoski cesar, njegova volja je merodajna. Katoličani se tega nemamo veseliti.

Izvirni dopisi.

Iz Ljubljane. (Dolenjska železnica.) Zaduja seja kranjske trgovinske zbornice je bila zanimiva. Predsednik Dreö je nasvetoval, naj zbornica naredi prošnjo do vlade za dolenjsko železnico. Slovenski odbornik gosp. Horak pa je pristavil še, naj se enaka prošnja pošlje tudi državnemu zboru in naj se povabijo tudi kupčijske zbornice v Lincu, Celovcu, v Ljubnem in Gradcu, da se pridružijo tej prošnji. Jasno je, da se bo prej kaj doseglo, ako prosijo za to železnico vse te dežele, kterim zna železnica koristiti, zato je bil predlog popolnem na svojem mestu, in bil je tudi sprejet. Že v političnem pregledu, smo o tej stvari pisali, pretresavali pa smo važnost in potrebo te železnice že lani in letos pred več meseci. Ker je pa stvar za našo deželo silno važna, ne bode nič škodovalo, ako ta predmet zopet v razgovor vzamemo. V prvi vrsti je železnica potrebna za Dolenjce. Glavni pridelek Dolenjske je vino, pa ravno vina ne morejo prodati, odkar so po drugih krajih napeljane železnice, na Dolenjskem pa ne. Včasih so Ljubljančani in Gorenjci svoje vino kupovali na Dolenjskem, ker jim je bilo tje najbliže. Odkar gre pa železnica na južno Štajarsko in Hrvaško, v Primorje in na Ogersko, postali so vsi ti oddaljeni kraji vinskim trgovcem bolj bližnji nego dolenjska stran, kamor je treba z vozom po vino iti, med tem ko je prevažanje po železnici veliko ceneje, hitreje in ugodneje. Če pa Dolenjec svojega vina ne more spečati, ob čem bo živel, s čim bo davke plačeval?

Pa ne samo za Dolenjce, ampak za vse Slovence, za Korošce, gorenje Avstrijce bila bi ta železnica silno koristna in potrebna. Vse te planinske dežele so revne in za kmetijstvo ne preveč ugodne; velik del prepaštva se mora tedaj z obrtnijo pečati. Precej obrtnije ima že na Slovenskem, tako leseno robo, mizararska dela, železne izdelke razne vrste itd. Na gorenjem Štajarskem in gorenjem Avstrijskem pa na Koroškem izdelujejo tudi mnogo železnine. Ta industrija je v zadnjih letih precej opešala, najbolj zavoljo silne angleške konkurence. Razcvetela pa se bode spet, ako se jej odpre nova pot za odtok, ako se dobodo novi kupci. Te zamoremo pa le v takih deželah iskati, kjer še nimajo lastne industrije, kakor v Bosni, Srbiji, Bolgariji, sploh v turških deželah. Potrebno je tedaj, da se raz-

šega izobraženja v šoli zaprta, da bi postal to, kar postane kdo, ki je le normalno, realno izdelal ali k večjemu v gimnazijo pokukal! Čemu mi moja latinščina, na katero sem tako ponosen, čemu grščina in posebno nemščina! Ne boš, Jaka, naj pride kar koli, šomašter ali pa celó pisarček, prepisovalec jezičnih napak drugih pa ne boš, rajši nič. V šolo boš šel nazaj, če prav stradaš in zmrzuješ, da ti bodo kosti pokale. Boljši knez v razcapani ciganski, kakor sluga v zlati in svilnati obleki!

Takih misli zagledam Kranj že prav pred nosom. Otresi se, otresi, če te kak sošolec v takem stanu vidi, bo mislil, da si bil po poti tepen ali pa v Savo padel. Kviško glavo, saj sošolci vedó, kako je s tvojim spričevalom, nobeden te ne bo sramoval se!

Res so sošolci in višješolci kmalu pridrli, ko je prvi, ki sem ga dobil, povedal, da sem tu. Sešli smo se in ga dobro pili — tako, da sem jaz pozabil vse svoje bolečine in bil vesel, kakor da bi bil imel najboljšo spričevalo v žepu. Nekaj me jih je spremilo celó do Naklega, kjer smo vzeli slovó, óni so šli nazaj,

jaz pa naprej ves židane volje, da sem komaj čutil trdo cesto pod lahkimi nogami. Rad bi bil videl samega sebe, kako sem korakal s „kratko“ med zobmi, kakor da bi bil ves svet moj. Imel sem tudi pipo, a ta je bila v torbi, ker za tisti dan se mi je zdela prekmetska.

Do Bleda je dobrih šest ur, a kaj je to? Ni še skriló se solnce za gorovje okoli jezera, ko primaham do jezera. Na pragu hiše zagledam Gabrijelovo gospo mater, vzamem smodko z ust in se ponižno odkrijem.

„A, Gabrijelov prijatelj!“ — vsklikne, ko me spozna — „saj je že tako prašal po vas. Gabrijel, Gabrijel!“ — zakriči v hišo.

Na klic se prikaže res Gabrijel s pipo v ustih in kopico kvart v roki in ko me zagleda, mi podá roko in reče:

„Ravno prav! Nas je več tukaj in zdaj škisamo. Boš kar lahko pomagal. Mati, prinesite kaj za jesti!“

Tak je bil moj sprejem ta pot na Bledu, kjer sem ostal menda cele tri tedne. Lepo je bilo, z Gabrijelom sva brala, vozila se po jezeru, hodila po gorah, kvartala in igrala na

glasoviru. Ta inštrument meni ni bil več tako nevreten in neubogljiv, sem že znal nekaj reči, vsaj za ples katero. Glasovir je bil še bolj stare vrste, a imeniten zato, ker je španska kraljica Izabela igrala na njem, ko je bila v Ljubljani. Preširnov oče ga je potem kupil za lep denar in pravil vsakemu njegovo zgodovino, zato so gosti radi igrali na njem, čeravno je bil že tako zdelan, da je po pravici zaslužil sodbo „stara šklemfa“. Zame pa je bil vsakako dober, še predober, skoro vsakemu je lepše pel ko meni, in to me je hudó jezilo.

Prijetni so bili ti dnevi na Bledu, rad bi bil še ostal do konca počitnic; a vest mi tega ni pripustila, razen tega pa je moja obleka prišla v tak stan, da mi je moral že Gabrijel pomagati z njo, pa sem ob praznikih vendar moral ogibati se gosposke družbe.

Pri slovesu je rekel Gabrijel:

„Jaz te ne gonim proč, tudi moji ne, ali — saj vidiš, moja obleka ti ni prav, ti gleda čez rob. Pa mi kaj piši, jaz ti bom tudi. Ko bom šel v Varaždin nazaj, se vidiva v Ljubljani.“

tegne Rudolfova železnica iz Ljubljane v Karlovec, Banjoluko, Travnik Sarajevo.

Znano je nadalje, kako slabo shaja Rudolfova železnica, ktera ima vsako leto toliko primanjkljaja, da jej mora država po šest milijonov podpore dajati. Ta železnica nema pravega začetka in konca, kakor Pivka, ki nema ne vira ne izliva; kar naenkrat se začne v nekem neznatnem kraju gorenje Avstrije in zgine v Ljubljani. Rudolfova železnica je gotova zguba, če se pusti, kakor je; če se pa raztegne do Sarajeva, potem se bo morda rentirala, in že zavoljo tega bo morala država to poskusiti, da se znebi tega lačnega požeruba, ki se imenuje deficit Rudolfove železnice; tedaj mora celo finančni minister za ta projekt vnet biti.

Slovenski poslanec baron Gödel-Lannoy je zdaj predsednik železniškega odseka v državem zboru, in nam zna kaj koristiti v tej zadevi. Dolenjske občine in druge slovenske občine naj se oglase s prošnjami na državni zbor za dolensko železnico, če te prošnje izročé našemu poslancu Gödelnu, potem se bo on gotovo potrudil, da se ta železnica zida, in tudi lahko prodere, ker ima naša stranka večino tako v dotičnem odseku, kakor v zbornici sami.

Domače novice.

V Ljubljani, 6. januarja.

(Volitev na Dolenjskem) se je v soboto izvršila sijajno, kakor povemo natančneje na prvem mestu današnjega lista. Nemčurji so tako poparjeni, da je njihov list v soboto zvečer še omenil ni. Posebno hudo jih je zadelo to, da so ta pot še Kočevarji glasovali za našega kandidata in s tem javno odpovedali se vzajemnosti z nemčursko svojatjo na Kranjskem. Slava toraj tem možem! Slava pa tudi vsem slovenskim volilcem, ki so z izgledno slogo dosegli tako slaven uspeh, na ktereга sme biti ponosna vsa kranjska dežela!

(Premeščanje.) Gosp. Jak. Hren, državni pravdnik v Novem mestu, pride za sodnijskega svetovalca v Celovec, na njegovo mesto pa gosp. Gerdešič, dozdaž drž. pravdnik v Ljubljani.

(Lažnjivi telegrami.) V Ljubljani se je ustanovila neka fabrika telegramov, s katerimi se potem dunajski listi pitajo. Ti telegrami so včasih tako neumni, da bi se jim še gosi smijale. Takih eden se je prikazal tudi te dni, namreč da nemčurji na Kranjskem soujejo društvo, čegar namen bo ustavljati se „narodno-klerikalnim“ agitacijam. „Ubogo revše, koliko te pa je?“ — bi prašal naš kmet.

(Umrli) je v Ljubljani v soboto dopoldne in v pondeljek popoldne slovesno bila pokopana prednjica nunskega samostana, gospa mati Josipina Strus. V cerkvi je blagoslov opravil mil. knezoškof, spreved pa zvršil prošt A. Jarc. Vdeleževanje sočutno in občno.

(Živinski sejmi zopet dovoljeni.) Današnja uradna La baher-ca naznanja, do so sejmi po vsi kranjski deželi, — in ravno tako tudi živinski sejmi po vsi deželi razun črnomeljskega, novomeškega, krškega glavarstva in zatiškega sodnijskega okraja zopet dovoljeni. V Ljubljani bo tedaj 8 prihodnji četrtek redni mesečni živinski sejm.

(Nemška časnikarska agitacija.) Dobili smo v roke dopis nekemu narodnemu agentu od opravištva lista „Deutsche Ztg.“ na Dunaji. Opravištvo tega lista prosi našega narodnjaka, naj bi, ker potuje po deželi, nabiral naročni-

kov za ta nemški list, in mu obeta nič manj ko polovico naročnine. Znamenje, da nemškim listom zmanjkuje naročnikov ali pa da hočejo zopet obsipijati Slovence s svojo kulturo. — Tako Nemci. Pri nas pa se marsikteri „narodnjak“ že jezi, če se mu kak slovenski list le na ogled pošlje!

(Pomoč zoper zamrznena stranišča.) Ni skoro take nadloge, kakor so letos po mestih zamrznena stranišča. Poskušali so jih že na vsake, tudi drage in nevarne načine, po kurjavi itd., tajati, pa le s slabim uspehom. Zato bode marsikomu vstreženo, če povemo nek pripomoček, ki smo ga zvedeli od gospoda, kateri ga je že poskusil. — Zamrznenje stranišča se zabrani najbolje s tem, da se konjski gnoj vrže na dno; ta daje toliko gorkote, da nad njim nič ne zmrzuje, le pokrivalo mora biti zaprto, da gorkota ne izpuhti. — Če je pa stranišče že zamrzneno, se dene 1 ali 2 kilo živega (nevgasenega) apna na vrh zmrzline, ta začne na ledu vreti in kmalu vse predere. Toraj nagla pomoč z majhnimi stroški!

Razne reči.

— Kamniška narodna čitalnica napravi danes 6. jan. 1880 ob 1/2 8 uri zvečer, svoj redni občni zbor. Dnevni red: Nagovor predsednikov; poročilo tajnikov; poročilo blagajnikov; volitev novega odbora. Koncem posamezni predlogi. Med tem petje in družbena zabava s plesom. K temu zboru ter veselici prav uljudno vabi odbor.

— V škofiji ljubljanski je umrl v Stranjah župnik g. Mih. Kmetič, r. v Cerkljah l. 1824, mašnik l. 1849; v Nevljah g. Blaž Mervic, r. v Vodicah l. 1807, mašnik l. 1832.

— V škofiji labodski je umrl v soboto preč. g. Josip Virk, r. l. 1810 v Dobu na Kranjskem, mašnik l. 1836, župnik pri sv. Duhu v Ločah v dekaniji Konjiški, znan slovenski pisatelj in pesnik v Novicah, Danici, Drobntinah itd. Blag mu bodi spomin!

— Na gimnaziji Pazinski (Mitterburg) v Istri je imenovan za ravnatelja g. Fr. Hafner, profesor na c. kr. gimnaziji v Gorici.

— „Pevska šola“. Tukajšnjih srednjih šol pevski učitelj in vodja godbe v stolnej cerkvi, g. Anton Foerster je izdal drugi pomnoženi natis svoje teoretično praktične pevske šole. V predslavlji veli, da je v tem 2. izdaji najti precej postopno určenih začetnih vaj in toliko melodičnih pesnij, da je marljivim pevcem mōči, popolnem naučiti se pevanja samospevov in zborov. Ob enem se je g. pisatelj oziral na staro tonovo sostavo in se v tej pevski šoli v obče razpravlja popolna prvotna teorija glasbe, ktera ima biti priprava nauku o harmoniji. Knjižica, imejoča 88 strani, se vrlo priporoča po svojem ličnem tisku in se je nadejati, da si pridobode mnogih prijateljev. Osobito se usojamo nánjo opozarjati naše čitalnice in učitelje petja. Dobiva se pri gosp. kladatelji v Ljubljani in stane samo 75 kr.

— Literatura hrvatska leta 1879. 56. Srpski pokret u južnoj Ugarskoj (1848 do 1849) preveo Svetozar J. Zdravković. Dva svezka, cena 1 for. Biograd, stampa N. Stefanovića i druga 1879.

57. Pjesme kosovskog boja 1389. godine. Treće izdanje. Troškom S. P. Kotoranina. Cena 24 nov. Pančeve, štamparija braće Jovanovića 1879.

58. Srbska gramatika za učitelje III. i IV. razreda, izradio Mita Nešković, učitelj. Cena 50 nov. U Pančevu, 1879. Naklada knjižare braće Jovanovića.

59. Biblioteka za mali svet. Svezka šesta. Mali deklamator. Zbirka odobranih pjesama za dečije deklamovanje pribrao ih Čika Steva. Cena 35 nov. U Novom Sadu 1879.

Poslanica.

Slavno uredništvo!

Jer želim što skorije ovdje u Banjaluci uzdignuti crkvu za ovomiestni puk katolički, bez koje je više vjekovah bio i službu Božju pod odkritim nebom slušao, da u ovom uglednom gradu crkva katolička bude nalikovat drugma naobraženog sveta katoličkog crkvama, pri rukoh dakako treba imat „Plan“ od vješte i umietničke ruke izradjen. Nama ovdje „Plan“ nejma tko izraditi, a u inostranom svietu neznam od koga bi ga potražio. Mislim, da veleccienjena gg. župnici tamošnji imadu gotovih „Planah“ od već uzdignutih župskih crkvih, pa da bi mogli ih poslati i smo k meni, da mi tako lagnje posao bude za rukom iće. Čega radi najponižnije umoljavam slavno uredništvo „Slovenca“, da u svom listu priobči veleccienjenoj gg. župnicima, da bi gg. župnici blagoizvolili priko tog slavnog uredništva „Planah“ od 2000, 3000, 4000 hiljade dušah zauzetih poslati, a neka budu uvjereni, da ću ih opet na dotična miesta vratit priko tog slavnog uredništva. Molim slavno uredništvo, da svoju uslugu neuzkrati ovomu župskom urednu, na kojoj biću zahvalan slavnomu uredništvu, kojemu srčanu pozdrav izručujuć, s počitanjem ostajem

Pater Marko Marić,
župnik katolički.

Banjaluka v Bosni dne 26. dec. 1879.

Pristavek vredništva. Radi vstrežemo želji gosp. župnika z Banjeluke in prosimo čč gg. župnike, ki imajo take plane (našerte) svojih ali drugih cerkvá, naj bi jih poslali ali naravnost podpisanemu gosp. župniku v Banjoluko v Bosni, ali pa nam, da jih pošljemo mi. Nadjamo se, da se bo radovoljno vstreglo tej prošnji.

Telegrafične denarne cene 5. januar ja

Papirna renta 68 75 Srebrna renta 71 15 —
Zlata renta 81 70 — 1860letno državno posojilo 131 —
Bankine akcije 840 — Kreditne akcije 291 75 — London 116 75 — — Ces. kr. oskini 5 53. — 2° frankov 9 31.

Denarstvene cene 4. januarja.

	Denar.	Blago
Državni fond.		
5% avstrijska papirna renta	69 75	68 95
5% renta v srebru	71 15	70 30
4% renta v zlatu (davka prosta)	81 70	81 10
Srečke (lozi) 1854. l.	125 —	125 50
„ „ 1860. l. celi.	131 —	131 50
„ „ 1860. l., petinke	135 25	135 75
Premijski listi 1864. l.	167 25	167 75
Zemljišćine odveznice.		
Štajarske po 5%	99 75	100 50
Kranjske, koroške in primorske po 5%	96 50	97 50
Ogarske po 5%	85 25	88 75
Hrvaške in slavonske po 5%	90 —	91 —
Sedmograške po 5%	84 75	85 50
Delnice (akcije).		
Nacionalne banke	856 —	858 —
Unionske banke	93 25	94 —
Kreditne akcije	291 75	291 75
Nižoavstr. eskomptne družbe	810 50	820 —
Anglo-avstr. banke	137 50	137 75
Srečke (lozi).		
Kreditne po 100 gld. a. v.	179 50	179 50
Tržaške „ 100 „ k. d.	119 —	120 —
„ 50 „ „ „	61 —	63 —
Budenske „ 40 gld. a. v.	39 50	40 —
Salmove „ 40 „ „ „	48 50	49 —
Palfi-jeve „ 40 „ „ „	36 50	36 75
Clary-jeve „ 40 „ „ „	37 50	38 —
St. Genois „ 40 „ „ „	48 —	42 50
Windischgrätz-ove „ 20 „ „ „	30 —	38 —
Waldstein-ove „ 40 „ „ „	33 —	33 25
Srebro in zlato.		
Ces. cekini	5 54	5 54
Napoleonsd'or	9 31	9 32